

4 VYBRANÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VÝSLEDKY ŽÁKŮ

Šetření ICILS si klade za cíl nejen zmapovat úroveň počítačové a informační gramotnosti žáků v zapojených zemích, ale sleduje rovněž širokou škálu aspektů, které tuto úroveň mohou ovlivňovat. Cílem této kapitoly je přiblížit vybrané odpovědi žáků na položky z dotazníku a zodpovědět následující výzkumné otázky:

- › Jak souvisí úspěchy v testu počítačové a informační gramotnosti s technologickým zázemím žáků?
- › Jak jsou výsledky v oblasti počítačové a informační gramotnosti ovlivněny socioekonomickým zázemím žáků?

Domácí zázemí žáků

Nejen šetření ICILS, ale také další mezinárodní šetření (např. TIMSS, PIRLS, PISA) sledují prostřednictvím kontextuálních dotazníků informace o socioekonomickém zázemí žáků, neboť se ukazuje, že právě zázemí žáků v různých zemích různě silně ovlivňuje dosahované výsledky.

Česká republika patří k zemím, kde je dlouhodobě poukazováno na silnou vazbu mezi úspěšností žáků a rodinným prostředím, ze kterého pocházejí. V následujících pasážích bude přiblíženo, jak se v jednotlivých zemích liší výsledky žáků v testu v závislosti na statusu povolání rodičů, dosaženém vzdělání rodičů, počtu počítačů v domácnosti, dostupnosti internetového připojení a počtu knih v domácnosti.

Pro analytické účely bylo zjištěné povolání rodičů okódováno dle mezinárodní klasifikace povolání ISCO-08¹⁸ a následně převedeno na škálu mezinárodního socioekonomického indexu (SEI)¹⁹, jenž tvoří mezinárodní srovnávací rámec pro hierarchizaci prestiže povolání. Výsledný indikátor tzv. **nejvyššího statusu povolání rodičů** byl stanoven na základě vyšší z hodnot SEI, které byly získány pro matku a otce žáka. Škála SEI, která nabývá hodnot 16 až 90 bodů, byla rozdělena do tří kategorií následovně:

- › **nízký status povolání (méně než 40 bodů),**
- › **střední status povolání (40-59 bodů),**
- › **vysoký status povolání (60 a více bodů).**

Do šetření ICILS bylo v zúčastněných zemích zapojeno 39 % žáků, jejichž rodiče dosahují nízkého statusu povolání, 37 % žáků s rodiči ze střední kategorie a 24 % žáků s rodiči z nejvyšší kategorie. Mezi jednotlivými zeměmi existují nicméně značné rozdíly – zatímco v Thajsku a Turecku má rodiče s nízkým statusem povolání více než 60 % žáků, v Korejské republice, Norsku a Ontariu je to jen okolo jedné pětiny. V České republice je podíl žáků, jejichž rodiče zaujímají nízký status povolání, podprůměrný (35 %). Nadprůměrný je naopak podíl českých žáků s rodiči ze střední kategorie (47 %) a nejnižší je zastoupení těch žáků, jejichž rodiče dosahují vysokého statusu povolání (18 %).

¹⁸ International Standard Classification of Occupations (klasifikace vytvořená Mezinárodní organizací práce, dostupná na www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco)

¹⁹ International Socio-Economic Index